

Samen werken aan je wijk

Naar een programma voor Sluizeken-Tolhuis-Ham

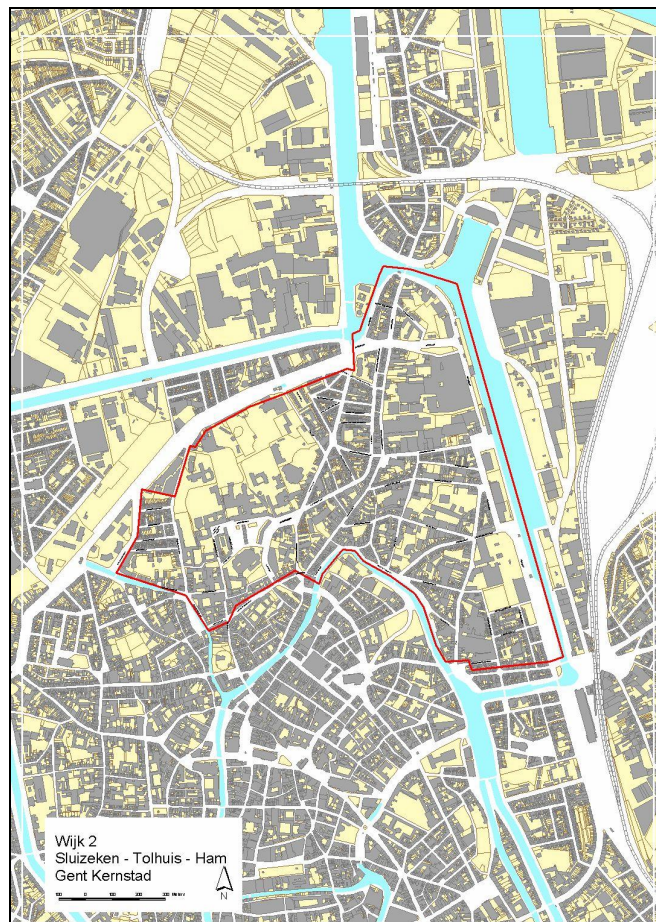
Wat is dit?

Een vertrekpunt Voor je ligt de nota Sluizeken-Tolhuis-Ham. Dit is ons vertrekpunt om met bewoners, handelaars, bedrijven en organisaties het gesprek aan te gaan over de wijk om te komen tot een programma voor de wijk. Dat programma bepaalt hoe de wijk de komende vijf jaar zal veranderen.

Deze nota is een vertrekpunt en heeft niet de bedoeling volledig te zijn. We komen naar de wijk voor een aantal gesprekken. Die gesprekken hebben tot doel de nota aan te vullen.

In het verleden waren er al verschillende onderzoeken (denk maar aan het STAP-WIJK-onderzoek in de buurt dat zo'n vijf jaar geleden gevoerd werd) waarna er maatregelen voorgesteld werden. Veel vragen daaruit hebben ondertussen een antwoord gekregen, maar de buurt staat niet stil. Nieuwe kansen en vragen kunnen via het wijkprogramma naar boven komen.

Kaart van de wijk

In welke wijk leven we?

Een stukje geschiedenis ...

Het gebied Sluizeken-Tolhuis-Ham omvat de noordelijke wijken van het Middeleeuwse Gent. Het waren moerassige gronden doorsneden door talrijke Leie-armen, grachten en kanalen.

In de loop van de 13de eeuw waren in dit laagland buiten de grote Leiebocht een aantal voorsteden gegroeid. Die waren niet onderworpen aan de rechtsmacht van de Gentse schepenen, wat voor vervelende toestanden zorgde.

In 1300 slaagde de stadsmagistraat er in om onder andere de Briel en de Muide bij het stadsgebied aan te hechten. Deze uitbreiding van grondgebied gaf aanleiding tot het bouwen van de tweede stadsomwalling, met in dit gebied de Spitaalpoort (de latere Dampoort) en de Muidepoort.

Ruggengraat van dit gebied was de Schipgracht of Moere, een oude noordelijke Leie-arm (nu Tolhuislaan), samen met de weg naar de Vier Ambachten en de Zeeschelde (nu Sleepstraat, Sint-Salvatorstraat, Voormuide, Meulestedesteenweg). Daar bepaalden schippers, scheepswerven, havenarbeiders van oudsher het karakter.

In de late 18de en in de 19de eeuw zorgden de voedings- en kledingsindustrieën, de metallurgie en de havengebonden activiteiten voor een overbevolking van de armste bevolkingsgroep. Het gebied kende dan ook de grootste concentratie aan beluiken van heel Gent.

In het begin van de 20ste eeuw en ook na W.O.II is er veel gesaneerd. De waterlopen zijn verdwenen en het historisch stadswefsel veranderde sterk door allerlei projecten.

Vandaag resten er belangrijke "landmerken", als sporen uit het verleden. Denken we maar aan de parochiekerk van Heilig Kerst, de schoorsteen van de SPE-centrale, de markante gevel van het oude ACEC-gebouw aan Dok-Noord, het Schippershuis en de Schipperskapel, de basisschool Dr. Jean Herrel in de Sleepstraat, de directeurswoning Voortman aan Vogelenzang, de Hortus Thiery (nu de Tuin van Kina), de "blauwe kraan van Kesteleyne". Een herkenbaar centrum is het kerkplein van het Heilig Kerst met de boeg van de spits RIHERA, de pastorie in rococo-stijl en de gevels van Jacob Semeij in Art Nouveau.

... brengt ons naar vandaag

De wijk Sluizeken-Tolhuis-Ham sluit quasi naadloos aan bij de oude stadsbuurten aan de Vrijdagmarkt en St-Jacobs. Door de nabijheid van Station Dampoort en het centrum van de stad bevindt de wijk zich zeer strategisch. De wijk wordt sterk begrensd door water (denk maar aan het Handelsdok).

De wijk Sluizeken-Tolhuis-Ham is een buurt die doorsneden is door twee assen (Tolhuislaan en Sleepstraat-St.-Salvatorstraat). Die verdelen de wijk ruwweg in vier delen: de Briel met zijn klinieken, Tolhuis, Sluizeken en de Ham. Die vier deelbuurten worden samen genomen in één programma, zonder de eigen kenmerken van elke deelbuurt uit het oog te verliezen.

Vervolg op volgende pagina

In welke wijk leven we?, Vervolg

... brengt ons
naar vandaag
(*vervolg*)

Door de aanwezigheid in de wijk van een aantal grotere gebouwen, is de woondichtheid iets lager dan in het westelijk deel van de gordel rond het centrum (Rabot, Brugse Poort). Verschillende van deze grotere gebouwen zijn vrijgekomen. Een aantal is ingevuld (klinieken, Intercultureel Centrum De Centrale), andere moeten nog een invulling krijgen (ACEC-terreinen).

Enkele gegevens

	Wijk Sluizeken-Tolhuis-Ham
Oppervlakte:	1,2 km ² (1.251.857 m ²)
Bebouwde oppervlakte:	522.617 m ²
Fysische grens:	N:Tolhuisdok en Blaisantvest O: Handelsdok Z: Leie

	Wijk Sluizeken- Tolhuis-Ham	Gent
Bevolkingsdichtheid:	7.556 inwoners/km ²	1.465 inwoners/ km ²
Totale bevolkingsaantal: (2003)	9.453 of 4,1%	229.137
22.7% woont in Briel, 15.1% woont in Voormuide, 23.5% woont in Ham en 38.7% woont in Tolhuis.		
Aandeel niet-Belgen: (2003)	1.669 of 17,6%	15.672 of 6.8%
Gemiddelde leeftijd: (2003)	37,8 jaar	40,2 jaar
Bevolkingsevolutie: (1997 vs 2003)	+4%	+1.7%
Natuurlijke groei: (2003 vs 2002)	-14	+159
Migratie: (2004 vs 2003)	+141	+735
Aandeel geboortes in kansarme gezinnen t.o. totaal aantal geboortes (2000-2001-2002)	20.6%	11%
Bevolkingssamenstelling leeftijdsgroepen: (2003)	0-19 23.9% 20-64 58.7% 65+ 17.4%	0-19 20.79% 20-64 60.97% 65+ 18.24%

Waar willen we naartoe?

Mogelijkheden genoeg

De wijk Sluizeken-Tolhuis-Ham is een onderdeel van de gordel rond het centrum. In de wijk vind je wonen, diensten, veel onderwijsinstellingen, handel en oude en nieuwe ambachtelijke bedrijvigheid naast elkaar. De stad streeft vernieuwing en verluchting na. Zo voorzien we een buurtpark op de terreinen van ACEC en zoeken we groene speel- en rusthoekjes.

De wijk Sluizeken-Tolhuis-Ham kent de laatste jaren een heropleving. De Sleepstraat is tot ver buiten Gent gekend, onder meer voor de verscheidene restaurants en de stoffenwinkels. Ook op cultureel vlak heeft de wijk heel wat te bieden. De Centrale, de Kopergietery en Victoria Deluxe zijn maar een paar voorbeelden. Deze heropleving en de band met het centrum willen we koesteren en versterken.

De winkel-wandelas in de Dampoortstraat zal als route van het Dampoortstation naar het centrum opnieuw ontdekt worden door de komst van de jachthaven aan de Nederschelde.

Ook in het noorden van de wijk zijn er verschillende mogelijkheden. Op dit moment wordt door de drukke stadsring aan Dok Noord het water van het Handelsdok niet ervaren als open ruimte. Dat zal veranderen eenmaal de stadsring verlegd wordt (met de komst van de Handelsdokbrug) en het verkeer daardoor wat afneemt.

Wonen in de wijk

In de wijk vind je verschillende soorten woningen. Naast de arbeiderswoningen uit de 19^e eeuw beschikt de wijk ook over een rijk patrimonium van voor die tijd. Een aantal beschermde monumenten en de mix van verschillende types van woningen trekt een verscheiden publiek aan.

Toch is de wijk dicht bebouwd (meer dan 40% van de wijk) als je het vergelijkt met groot Gent (11,6%). Een aantal straten telt een groot aantal kamerwoningen waarvan de woonkwaliteit vaak te wensen overlaat. Daarom werd en wordt er veel geïnvesteerd in de woonkwaliteit. Neem nu de nieuwe sociale woningen tussen de Kongostraat en Nieuwland. In de nabije toekomst beginnen we met de bouw van nieuwe woningen tussen Désiré Fiévéstraat en Stokerijstraat.

Kongostraat

Op de hoek van de Rodelijvekensstraat komen er serviceflats voor bejaarden. Aan de rand van de wijk bouwt een projectontwikkelaar de brandweerkazerne in de Academiestraat om tot woningen. Ook nieuwe vormen van wonen krijgen een kans, denk maar aan de oude school in de Jacob Van Maerlantstraat die de bewoners omvormen tot woningen. Het stedelijk opvanginitiatief in de Doornzelestraat zal in de toekomst een oplossing bieden voor mensen die uit hun woning moeten omdat die onbewoonbaar verklaard is of omdat die verzegeld is wegens huisjesmelkerij door de eigenaar.

Vervolg op volgende pagina

Waar willen we naartoe?, *Vervolg*

Enkele gegevens

	Wijk	Gent
Bebouwingsgraad	41.7%	11.6%

Sociale huisvesting	Wijk	Gent
Aandeel huurders t.o. totaal huishoudens (2001)	15.6%	11.5%
Aandeel kandidaat huurders t.o. totaal huishoudens (2001)	15.1%	7.8%

Jeugd in de wijk

De vrij jonge bevolking (bijna een kwart van de bewoners is jonger dan twintig) zorgt voor een wijk waar leven in zit, maar vraagt de nodige aandacht voor speelruimte en activiteiten. Een tijdje terug werd daarom het speelplein aan het Tolhuiscomplex vernieuwd en kreeg de jeugd een nieuw jongerencentrum in Godshuishammeke. De sportschuur in Milliken is een mooie aanvulling op de Tolhuisarena voor de sporters. Een groot aantal organisaties zorgt voor een gevarieerd aanbod voor de jeugd, denk maar aan Kadanz, de kinderbibliotheek Baloe en de kinderactiviteiten georganiseerd door de Stuurgroep Onderwijs in de basisscholen in de wijk. En de weg naar de internetcafés moet je de jongeren ook niet meer uitleggen.

Godshuishammeke

Mobiel in de wijk

Om de verkeersleefbaarheid van de wijk te verhogen kozen we resoluut voor de invoering van de zone 30 en het betalend parkeren. Dit laatste moet samen met de twee buurtparkings, aan Lalou en aan het Dampoortstation, de parkeerdruk in de wijk opvangen. Binnenkort worden de laatste maatregelen uit het verkeersleefbaarheidsplan uitgevoerd. Drempels in onder andere de Tolhuislaan en voetpaduitstulpingen ter hoogte van bijvoorbeeld de school in de Bevelandstraat moeten het wat veiliger maken voor de bewoners.

Vanuit het centrum zul je als fietser of voetganger de luwe as kunnen nemen van aan het Baudelopark langs Nieuwland via een aan te leggen fietsverbinding over het ACEC-gebied. Zo geraak je tot in de Muide via een aangename route.

Vervolg op volgende pagina

Waar willen we naartoe?, Vervolg

Groen in de wijk Er is weinig openbaar groen in de wijk. Toch zijn er pareltjes te vinden zoals de Hortus Michel Thierry met zijn rijkdom aan planten en bomen.

De realisatie van de buurttuin in de Ham nadert zijn einde. Op dit binnenterrein konden de omwonenden een stukje tuin kopen dat uitgeeft op een klein buurtparkje.

Het Ruimtelijk Uitvoeringsplan dat gemaakt wordt voor de ACEC-site voorziet in een park van één hectare.

Waar mogelijk wordt bij heraanleg van wegen ook gezorgd voor wat groen. Denk maar aan de Ham of de Achterleie-Blekersdijk die recent werden heraangelegd.

toekomstige buurttuin Ham

De verschillende groene zones, groot en klein, vormen op die manier 'groene stapstenen' doorheen de wijk.

Solidair in de wijk

Sluizeken-Tolhuis-Ham is altijd een diverse wijk geweest. Van de arbeiders en de schippers, over de migratiebeweging van enkele decennia terug tot de nieuwe groepen die de laatste jaren toekomen, groeit de wijk uit tot een smeltkroes van culturen en leeftijden. In de wijk zijn dus verschillende groepen aanwezig, elk met hun eigen achtergrond, noden en behoeften. Dit brengt beweging en creativiteit in de wijk, maar zorgt ook soms voor samenlevingsproblemen. Vandaar de vele diverse voorzieningen in de wijk.

Het toekomstige beroepenhuis in de Doornzelestraat waar jongeren kennis kunnen maken met verschillende beroepen, het wijkgezondheidscentrum dat een nieuwe stek krijgt in de Désiré Fiévéstraat, de VDAB, het stedelijk buurtcentrum dat samenwerkt met het OCMW in de wijk, Kompas dat nieuwkomers begeleidt, de bewonersgroep Wijk in de Kijker en ga zo maar door. Je kunt ook niet naast de vele buurtwinkels kijken.

Enkele gegevens

	Wijk Sluizeken-Tolhuis-Ham	Gent
Werkloosheidsgraad: (niet werkende werkzoekenden /actieve bevolking, 31/03/03)	18,7%	9,4 %
Werkloosheidsgraad (niet werkende werkzoekenden /actieve bevolking, 30/06/1997)	20,7%	10,3%
OCMW steungerechtigden: (dienstjaar 2003)	4,4%	2,1%

Vervolg op volgende pagina

Waar willen we naartoe?, *Vervolg*

Propere wijk

In het verleden hebben we, samen met de buurt, acties gehouden rond sluikstorten. De actie sluikstort bestaat uit informeren, opkuis en aanpak. Het informeren gebeurt met affiches, via infoborden met de knelpunten van het sluikstorten en via Buurtnieuws. Voor de schoonmaak trokken buurtwerkers, de veegploeg, de burgemeester en ambtenaren voor een dag door de wijk. De stedelijke veegploegen vegen een tot drie keer per week. Doel van de directe aanpak is het vinden van persoonlijke gegevens uit het afval, om zo de rekening van de opkuis naar de sluikstorters te kunnen opsturen. Ook proberen we sluikstorters op heterdaad te betrappen. Elke maand worden ook alle bermen langs de binnenwateren proper gemaakt vanop een ponton. Dit zijn inspanningen die we blijvend moeten aanpakken, want sluikstorten blijft een probleem dat de nodige aandacht vraagt.

De negen hondentoiletten in de buurt en de losloopweide in de Briel, die zes dagen op zeven onderhouden worden, zorgen ervoor dat er heel wat minder hondenpoep op de stoep terechtkomt.

Wijk als scharnier

Sluizeken-Tolhuis-Ham ligt op de grens van de stad en de haven. De wijk vormt als het ware het 'scharnier' tussen de twee. Vandaar dat de stad met het

Scharnierproject een koppeling wil maken tussen de stad en de haven. Het is het gebied waar het water (het Handelsdok) als aantrekkelijk element en de vroegere havenactiviteiten (denk maar aan de blauwe kraan bij ACEC) het landschap bepalen.

De stad gaat de uitdaging aan om het verouderde industriële gebied tussen de Muide en de Dampoort om te bouwen tot een gebied waar wonen, werken, handel, cultuur en ontspanning samengaan.

Leegstaande panden en onbenutte kaaioevers zullen hiertoe een nieuwe bestemming krijgen. De huidige tewerkstelling blijft bij de nieuwe ontwikkelingen zoveel mogelijk behouden.

De komst van de Handelsdokbrug zal het verkeer voor een stuk verminderen op Dok Noord. Op die manier kunnen er nieuwe woningen komen langs het water en zijn er mogelijkheden voor fietsers en voetgangers om via een nieuwe brug ter hoogte van de Kraankinderstraat over het water te geraken.

blauwe kraan

Vervolg op volgende pagina

Waar willen we naartoe?, Vervolg

Water rond de wijk

Het Nederscheldeproject, met zijn jachthaven, richt de wijk nog meer op haar watergrenzen. Aan de samenvloeiing van Leie en Schelde worden de waterlopen door de Administratie Waterwegen en Zeewezen van de Vlaamse Gemeenschap en de stad in ere hersteld. De aanlegsteigers aan de Rodetorenkaai en het zicht op het vernieuwde Van Eyckzwembad zullen niet enkel toeristen lokken. Ook de bewoners zullen er op zonnige avonden kunnen genieten van het schouwspel van aanmerende jachten. Bovendien zal de heraangelegde Dampoortstraat als winkel-wandelstraat nog beter uit de verf komen.

aanlegsteigers aan de Rodetorenkaai

De kwaliteit van het water is de laatste jaren sterk verbeterd door de collectorenwerken in de buurt. Toch zien we tijdens de zomer nog steeds dat er hogere vissterfte is door een tekort aan zuurstof in het water. Hiervoor worden oplossingen gezocht. Zo probeert men bij hevige regen vervuild regenwater uit de rivieren te houden.

Communicatie

Wijkplatform

Tussen de start van de opmaak van het wijkprogramma (met de tentoonstelling op het buurtfeest van Sluizeken-Tolhuis-Ham en deze nota) en de uiteindelijke communicatie van het goedgekeurde wijkprogramma (begin 2005) zitten we natuurlijk niet stil.

Bedoeling is dat we met de verschillende groepen, verenigingen, mensen uit de wijk spreken zodat we hun visie op de wijk kunnen meenemen in het programma. In de periode juni-september plannen we een aantal gesprekken.

Wie met ons een gesprek hierover wil, contacteert de cel Gebiedsgerichte Werking.

Cel Gebiedsgerichte Werking

De cel Gebiedsgerichte Werking vind je in de St.-Niklaasstraat 27/101, 9000 Gent.

Peter Lambrecht Gebiedscoördinator (09)266 82 41 peter.lambrecht@gent.be	Marc Verheirstraeten Gebiedscoördinator (09)266 82 44 marc.verheirstraeten@gent.be
Brigitte Hantson gebiedscommunicator (09)266 82 45 brigitte.hantson@gent.be	Wendy De Man gebiedscommunicator (09)266 82 46 wendy.deman@gent.be

Verantwoor- delijke Uitgever

Frank Beke
 Stadhuis
 Botermarkt 1
 9000 Gent